Määräykset ja ohjeet 6/2015

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön toiminnan aloittaminen ja hallintojärjestelmä

Dnro
FIVA 23/01.00/2019

Antopäivä
7.12.2015

Voimaantulopäivä
1.1.2016

Lisätietoja
Vakuutusvalvonta/Vahinko- ja henkivakuutus

FINANSSIVALVONTA
puh. 09 183 51
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
finanssivalvonta.fi

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Sisällysluettelo

1 Soveltamisala ja määritelmät ... 6

1.1 Soveltamisala ... 6

1.2 Määritelmät ... 6

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset ... 7

2.1 Lainsäädäntö ... 7

2.2 Euroopan unionin asetukset ... 7

2.3 Euroopan unionin direktiivit ... 7

2.4 Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen antamat ohjeet ... 7

3 Tavoitteet ... 9

4 Toiminnan aloittaminen ... 10

4.1 Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset ... 10

4.2 Toimiluvan hakeminen ... 11

4.3 Toimilupahakemus ja hakemukseen liitettävät selvitykset ... 11

4.4 Vakuutusyhtiön harjoitettavaksi aiottu liiketoiminta ... 12

4.4.1 Vakuutustoiminta ... 12

4.4.2 Perustamispääoma- ja muut vakavaraisuusvaatimukset ... 13

4.5 Vakuutusyhtiön yleiset hallintovaatimukset ... 13

4.5.1 Osakkaiden ja takuuosuuden omistajan luotettavuus ja sopivuus ... 13

4.5.2 Selvitys merkittävistä sidonnaisuuksista ... 14

4.5.3 Toimiluvan laajentaminen ... 14

4.6 Vapaaehtoinen toimiluvasta luopuminen ... 15

4.6.1 Vakuutusyhtiön toimiluvan peruuttaminen ... 15

5 Liitännäistoiminta ... 16

5.1 Vakuutusyhtiön liitännäistoiminta ... 16

6 Yleiset hallintovaatimukset ... 18

6.1 Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelu ... 18

6.2 Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmä ... 19

7 Kirjanpidollisen vastuuvelan laskuperusteet ... 21

7.1 Kirjanpidollisen vastuuvelan laskuperusteet ... 21

8 Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen muussa ETA-valtiossa ... 22

8.1 Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon ... 22

8.2 Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonnan aloittaminen toisessa ETA-valtiossa ... 23

8.3 Pääomavaatimuksen täyttämistä koskeva laskelma ... 23

9 Sopivuus- ja luotettavuusilmoitukset ... 25

9.1 Sopivuus ja luotettavuus ... 25

9.2 Ilmoitukset Finanssivalvonnalle ... 25

10 Tietojärjestelmien ja tietoturvallisuuden järjestäminen osana operatiivisten riskien hallintaa sekä tietojen ilmoittaminen Finanssivalvonnalle ... 28

10.1 Tietojärjestelmien ja tietoturvallisuuden järjestäminen ... 28

10.1.1 Tietojärjestelmät ... 28

10.1.2 Tietoturvallisuus ... 29

Tietoturvallisuuden määritelmä ja perusvaatimukset ... 29

Tietoturvariskien hallinta ja tietoturvatapausten käsittely ... 30

Tietoturvallisuutta koskeva ohjeistus ja koulutus ... 30

Tietoturvallisuuden varmistaminen tietoverkossa ... 30

Tietoturvallisten palveluiden kehittäminen ... 31

10.1.3 Ilmoitus toiminnan häiriöistä ja virheistä ... 32

10.1.4 Vuosi-ilmoitus operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista ... 33

11 Ulkoistamista koskeva ilmoitus Finanssivalvonnalle ... 34

11.1 Ulkoistamisesta tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle ... 34

12 Luotonotto ja vakuuden antaminen ... 36

13 Tervehdyttämissuunnitelma ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma ... 37

14 Siirtymä- ja voimaantulomääräykset ... 38

15 Kumotut määräykset ja ohjeet ... 39

16 Muutoshistoria ... 40

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

(1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin toimilupavalvottaviin:

- henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiöt
- vakuutusomistusyhteisöt
- vakuutusyhtiölain 26 luvun mukaisen vakuutusyritysryhmän ylimmät emoyritykset
- kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeet
- vakuutusyhdistykset, jotka muuttavat yhteisömuotoaan keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi (4 luku).

1.2 Määritelmät

(2) *Vakuutusyhtiöllä* tarkoitetaan näissä määräyksissä ja ohjeissa henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiötä ja kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikettä.

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- vakuutusyhtiölaki (521/2008, jäljempänä myös VYL)
- ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettu laki (398/1995, jäljempänä myös UVYL)
- laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018)
- laki Finanssivalvonnasta (878/2008, jäljempänä myös FivaL)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus vakuutusyhtiön toimintasuunnitelmasta (355/2015, jäljempänä myös sosiaali- ja terveysministeriön asetus tai STMA)
- Valtioneuvoston asetus omistusosuuden hankkimista ja luovuttamista luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, säilytysyhteisössä, erityisessä säilytysyhteisössä, vakuutusyhtiössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä ja vaihtoehtorahastojen hoitajassa koskevasta ilmoituksesta (208/2014, jäljempänä myös valtioneuvoston asetus).

(*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

2.2 Euroopan unionin asetukset

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava suoraan sovellettava Euroopan unionin asetus:

- Komission delegoitu asetus (EU) 2015/35, annettu 10 päivän lokakuuta 2014, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EU täydentämisestä (Solvenssi II) (jäljempänä myös komission asetus).

Lisäksi sovellettavaksi tulevat aihepiiriin liittyvät komission täytäntöönpanoasetuksilla annetut tekniset täytäntöönpanostandardit. (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

2.3 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin direktiivi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY (32009L00138), annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II –direktiivi) *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

2.4 Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen antamat ohjeet

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen antamat ohjeet:

- Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (Europen Insurance and Occupational Pension Authority, EIOPA) antamat Hallintojärjestelmää koskevat ohjeet (Guidelines on Systems of Governance, EIOPA-BoS-14/253, jäljempänä myös Eiopan ohjeet)
    - Mainittu EIOPAN ohje on saatettu kansallisesti voimaan antamalla 1.1.2016 voimaan tulleet Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 9/2015, Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt, Solvenssi II-ohjeet osa II, muut kuin raportointia koskevat ohjeet

3 Tavoitteet

(1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on

- esittää yhtenä kokonaisuutena vakuutusyhtiölain ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain säännöksiä täydentävät määräykset ja ohjeet.

4 Toiminnan aloittaminen

4.1 Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset

(1) Finanssivalvonta myöntää hakemuksesta henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiön (VYL 2 luvun 3 §:n 1 momentti) toimiluvan.

(2) Toimilupa voidaan VYL 2 luvun 2 §:n nojalla myöntää myös perustettavalle yhteisölle ennen sen rekisteröimistä.

(3) Toimilupa voidaan VYL 2 luvun 7 §:n nojalla myöntää myös sellaiselle ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiöasetuksessa tarkoitetulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen. Lupahakemuksesta on pyydettävä kyseisen valtion finanssimarkkinoita valvovan viranomaisen lausunto. Tämä koskee myös eurooppayhtiön perustamista siten, että sulautumisessa vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

(4) Toimiluvan myöntämisen edellytyksistä on säädetty VYL 2 luvun 6 ,7 ja 8 §:ssä *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

OHJE (KOHDAT 5-8)

(5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan VYL 2 luvun 6 ja 8 §:ssä säädettyjen edellytysten mukaisesti Finanssivalvonta myöntää toimilupaa hakevalle yhteisölle toimiluvan, jos ainakin seuraavat edellytykset täyttyvät:

– Yhteisö harjoittaa perustamissopimuksensa mukaisesti vain VYL 1 luvun 3 §:n tai 2 luvun 16 §:n mukaista toimintaa.

- Finanssivalvonta voi varmistua siitä, että yhteisöä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti
- Finanssivalvonta voi varmistua siitä, että perustajat ja omistajat ovat luotettavia
- merkittävä sidonnaisuus ei estä yhteisön tehokasta valvontaa
- yhteisöön merkittävässä sidonnaisuudessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat ETA-alueen ulkopuolisen valtion lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset eivät estä yhteisön tehokasta valvontaa
- Finanssivalvonta voi varmistua siitä, että vakuutusyhtiön kuuluessa sellaiseen ryhmittymään, jonka emoyrityksen kotipaikka ei ole Suomessa ja joka ei ole rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ryhmittymä, ulkomaan viranomaisella on riittävä toimivalta valvoa koko mainittua ryhmittymää tai että vakuutusyhtiön kuuluminen tällaiseen ryhmittymään ei muuten vaaranna yhtiön toiminnan vakautta
- yhteisöllä on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja -suunnitelmat
- yhteisöllä on pääkonttori Suomessa
- yhteisö täyttää muut laissa asetetut edellytykset.

(*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(6) Toimilupa myönnetään eurooppayhtiölle samoin perustein kuin Suomessa alun perin rekisteröidylle vakuutusyhtiölle.

(7) Yhteisön perustamiseen liittyviä seikkoja arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että

- se saa tarvittavat perustiedot yhteisöstä
- se saa tarvittavat tiedot perustajista, omistajista ja ylimpään johtoon kuuluvista henkilöistä
- yhteisö on perustettu sitä koskevien lakien mukaisessa järjestyksessä.

(8) Finanssivalvonta kiinnittää hakemuksen arvioinnissa huomiota siihen, että hakemus sisältää kaikki kyseisissä laeissa ja asetuksissa edellytetyt tiedot, että tiedot on esitetty johdonmukaisesti ja että hakemus antaa kattavan kuvan hakijasta. Toimilupahakemukseen sisältyvien liitteiden sisällössä ja laajuudessa voi olla eroja eri toimijoiden välillä. Liitteiden sisältö ja laajuus määräytyvät kunkin yhteisön harjoittaman toiminnan luonteen ja laajuuden mukaan.

4.2 Toimiluvan hakeminen

(9) Toimilupaa haetaan Finanssivalvonnalta kirjallisella vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä todetaan luvussa 4.3.

OHJE (KOHDAT 10–13)

(10) Joustavan ja tehokkaan käsittelyprosessin varmistamiseksi Finanssivalvonta suosittaa, että hakija on yhteydessä Finanssivalvontaan ennen varsinaisen toimilupahakemuksen jättämistä.

(11) Toimilupahakemus voidaan tehdä joko suomen tai ruotsin kielellä.

(12) Myös hakemuksen liitteiden tulisi pääasiassa olla suomen- tai ruotsinkielisiä. Muilla kielillä laadittuja liitteitä voidaan tarvittaessa hyväksyä, jos siitä on erikseen sovittu Finanssivalvonnan kanssa.

(13) Hakemus liitteineen toimitetaan Finanssivalvontaan osoitteeseen: PL 103, 00101 Helsinki (käyntiosoite Snellmaninkatu 6).

(14) Toimiluvan hakuprosessi on kuvattu Finanssivalvonnan verkkopalvelussa Toimiluvat ja rekisteröinti -alasivulla. (www.finanssivalvonta.fi/vakuutus/toimiluvat-ja-rekisterointi/). Lisäksi verkkopalvelussa on tietoja Finanssivalvonnan valvottavia koskevista velvollisuuksista, kuten valvontamaksuista ja raportointivelvollisuuksista.

(15) FivaL 20 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus saada oikeusrekisterikeskukselta rikosrekisterilaissa tarkoitettu rikosrekisteriote sekä ote sakkorekisteristä.

4.3 Toimilupahakemus ja hakemukseen liitettävät selvitykset

(16) Vakuutusyhtiön toimiluvan hakemisesta ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään VYL 2 luvun 3 §:ssä. Vakuutusyhtiön toimiluvan laajentamisesta säädetään VYL 2 luvun 4 §:ssä. Vakuutusyhtiön toimilupahakemukseen liitettävästä toimintasuunnitelmasta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa.

(17) Kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen toimiluvan hakemisesta, hakemukseen liitettävistä selvityksistä ja toimiluvan laajentamisesta säädetään UVYL 18 - 20 §:ssä. Kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen toimilupahakemukseen liitettävästä toimintasuunnitelmasta säädetään STMA:ssa.

(18) Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestykselle ja sen muutoksille on VYL 2 luvun 11 §:n mukaan haettava Finanssivalvonnan vahvistus.

4.4 Vakuutusyhtiön harjoitettavaksi aiottu liiketoiminta

4.4.1 Vakuutustoiminta

(19) Vakuutusyhtiön toimilupa myönnetään VYL 2 luvun 3 §:n mukaan vakuutustoiminnan harjoittamiseen. Vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta toimintaa kuin vakuutustoimintaa ja VYL 2 luvun 16 §:ssä määriteltyä vakuutustoimintaan liittyvää liitännäistoimintaa.

(20) Henkivakuutustoimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön (henkivakuutusyhtiö) ja vahinkovakuutustoimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön (vahinkovakuutusyhtiö) toimintojen erillisyydestä säädetään VYL 1 luvun 15 §:ssä sekä 13 a luvussa.

(21) Toimilupa annetaan VYL 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan vakuutusluokkalaissa määriteltyjen vakuutusluokkien ja luokkaryhmien mukaisesti. Hakijan pyynnöstä toimilupa voidaan rajoittaa koskemaan vakuutusluokan osaa.

(22) Jälleenvakuutusyhtiön toimilupa annetaan VYL 2 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan hakijan pyynnön mukaisesti joko vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuksen, henkivakuutuksen jälleenvakuutuksen tai kaiken jälleenvakuutustoiminnan harjoittamiseen.

(23) Toimilupahakemukseen liitettävästä toimintasuunnitelmasta tulee STMA:n mukaan ilmetä ne vakuutusluokat ja luokkaryhmät, joihin kuuluvaa toimintaa yhtiö aikoo harjoittaa.

OHJE (KOHDAT 24–29)

(24) Finanssivalvonta suosittaa, että toimilupahakemukseen liitetään perustamissopimus.

(25) Finanssivalvonta suosittaa, että STMA 1 §:n ja 3 §:n mukaiset ennusteet tehdään siten, että ennustejakso sisältää vähintään kolme normaalia toimintavuotta. Jos ensimmäinen vuosi ei ole täysi kalenterivuosi, Finanssivalvonta suosittaa, että ensimmäisen vuoden ennusteet esitetään myös vuositasolle mukautettuina.

(26) Jos yhtiö aikoo ennustejakson aikana aloittaa henki- ja vahinkovakuutustoiminnan harjoittamisen samassa yhtiössä, Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö ottaa huomioon toimintasuunnitelmaan liittyvissä ennusteissaan VYL 13 a luvun 2 §:ssä säädetyn komposiittiyhtiöitä koskevan vähimmäispääomavaatimuksen.

(27) Finanssivalvonta suosittaa, että toimintasuunnitelman sisällytetään myös kuvaus ennusteissa käytetyistä laskentamenetelmistä. Henkivakuutuksen osalta Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö toimittaa hakemusvaiheessa luonnoksen VYL 9 luvun 11 §:n ja 13 luvun 1 §:n mukaisista henkivakuutuksen laskuperusteista.

(28) Finanssivalvonta suosittaa, että VYL 9 luvun 11 §:n mukaan vastuuvelan laskuperusteet toimitetaan Finanssivalvonnalle ennen niiden käyttöönottoa siten kuin säädetään määräyksissä ja ohjeissa 4/2015 Vakuutusmarkkinoilla toimivan yhteisön valvonta-asiakirjojen toimittamisesta Finanssivalvonnalle.

(29) Virallisen lupahakemuksen lisäksi Finanssivalvonta suosittaa, että yhtiö toimittaa toimintasuunnitelman ja taulukkolaskelmat elektronisesti Finanssivalvontaan.

4.4.2 Perustamispääoma- ja muut vakavaraisuusvaatimukset

(30) Vakuutusosakeyhtiöllä on VYL 2 luvun 1 a §:n mukaan oltava osakepääoma ja keskinäisellä vakuutusyhtiöllä on oltava takuupääoma tai pohjarahasto (perustamispääoma).

(31) Toimilupahakemukseen on VYL 2 luvun 3 §:n 5 kohdan mukaan liitettävä selvitys siitä, että vakuutusyhtiön perustamispääoma on vähintään VYL 2 luvun 1 a §:ssä mainitun suuruinen ennen toimiluvan myöntämistä.

(32) Toimilupahakemukseen liitettävässä toimintasuunnitelmassa on STMA 1 §:n 1 momentin 5 kohdan ja 6 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti mainittava ne oman perusvarallisuuden erät, joista vähimmäispääomavaatimus koostuu.

OHJE (KOHTA 33)

(33) Vakuutusyhtiön vakavaraisuuteen liittyviä vaatimuksia arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että

- toiminta on vakaata ja toiminnan harjoittamiseen on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset
- vakuutusyhtiöllä on strategia ja liiketoimintasuunnitelma vähintään kolmelle vuodelle

4.5 Vakuutusyhtiön yleiset hallintovaatimukset

(34) Toimilupahakemukseen on annettava VYL 2 luvun 3 §:n 4 kohdan mukainen selvitys vakuutusyhtiön hallintojärjestelmästä. Lisäksi vakuutusyhtiön tulee ottaa soveltuvin osin huomioon mitä on todettu näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 6. Sopivuus- ja luotettavuusilmoituksista todetaan näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 9 sekä ulkoistamista koskevasta ilmoituksesta luvussa 11.

4.5.1 Osakkaiden ja takuuosuuden omistajan luotettavuus ja sopivuus

(35) VYL 2 luvun 6 §:n mukaan toimilupa on annettava, jos muun muassa vakuutusyhtiön osakkaista saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida vakuutusyhtiön noudattavan toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

(36) Hakemukseen on VYL 2 luvun 3 §:n 4 momentin 3 kohdan mukaan liitettävä selvitys sellaisista osakkaista ja takuuosuuden omistajista, joiden olisi tehtävä VYL 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, ja heidän omistusosuuksistaan. Tiedoista ja selvityksistä, jotka on liitettävä ilmoitukseen, säädetään omistusosuuden hankkimista ja luovuttamista luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, säilytysyhteisössä, vakuutusyhtiössä ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa.

OHJE (KOHDAT 37–38)

(37) Osakkaiden ja takuuosuuden omistajien luotettavuutta ja muuta sopivuutta arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että

- osakkaiden ja takuuosuuden omistajien luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua siitä, että vakuutusyhtiötä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti
- monimutkaiset omistusrakenteet eivät estä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaista johtamista.

(38) Finanssivalvonta suosittaa, että ilmoituksen tekemisessä käytetään lomakkeita, jotka ovat saatavilla Finanssivalvonnan verkkopalvelun raportointiosiossa.

4.5.2 Selvitys merkittävistä sidonnaisuuksista

(39) Vakuutusyhtiölle ei VYL 2 luvun 8 §:n mukaan myönnetä toimilupaa, jos oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön ja vakuutusyhtiön välillä olevan merkittävän sidonnaisuuden voidaan arvioida olennaisesti vaikeuttavan vakuutusyhtiön valvontaa.

(40) Toimilupahakemukseen on VYL 2 luvun 3 §:n 4 momentin 10 kohdan mukaan liitettävä selvitys VYL 2 luvun 8 §:ssä tarkoitetuista merkittävistä sidonnaisuuksista.

OHJE (KOHDAT 41–43)

(41) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan edellisessä kohdassa tarkoitetusta selvityksestä tulee käydä ilmi, keiden välillä merkittäviä sidonnaisuuksia on. Jos sidonnaisuuksia ei ole, tulee myös tästä mainita hakemuksessa. Merkittävistä sidonnaisuuksista tehtävään selvitykseen tulee lisäksi sisällyttää kuvaus vakuutusyhtiön konsernirakenteesta ja muista sidossuhteista.

(42) Hakemukseen tulee myös Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan liittää selvitys sopimuksista tai järjestelyistä, jotka johtavat tai saattavat johtaa merkittävän sidonnaisuuden syntymiseen. Tällainen sopimus voi olla esimerkiksi osakassopimus tai sopimus osakkeiden myyntirajoituksista tai etuosto-oikeudesta.

(43) Finanssivalvonta kiinnittää erityistä huomiota merkittäviin sidonnaisuuksiin, jos liiketoiminnasta tai omistusrakenteesta ei voida saada selkeää kokonaiskäsitystä tai jos yritysryhmään kuuluva vakuutusyhtiö toimii valtiossa, jossa salassapitosäännökset tai puutteellinen valvonta- ja sääntelyjärjestelmä haittaavat ryhmittymävalvonnan suorittamista.

4.5.3 Toimiluvan laajentaminen

(44) Vakuutusyhtiön on VYL 2 luvun 4 §:n mukaan haettava Finanssivalvonnalta toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo laajentaa toimintaansa sellaisiin vakuutusluokkiin tai luokkaryhmiin, joita voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu, tai jos vakuutusyhtiö, jolle on myönnetty toimilupa Euroopan talousalueelle, aikoo ryhtyä harjoittamaan vakuutustoimintaa Euroopan talousalueen ulkopuolella. Hakemukseen on liitettävä STMA 2 ja 7 §:n mukainen toimintasuunnitelma

4.6 Vapaaehtoinen toimiluvasta luopuminen

4.6.1 Vakuutusyhtiön toimiluvan peruuttaminen

(45) Vakuutusyhtiö voi FivaL 26 §:n 4 momentin nojalla hakea toimilupansa perumista. Toimiluvan perumista hakevan vakuutusyhtiön on tullut lopettaa toimiluvanvarainen toiminta.

OHJE (KOHDAT 46–47)

(46) Toimiluvasta luopumisesta tulee olla asianmukaisessa järjestyksessä tehty päätös.

(47) Finanssivalvonta suosittaa, että toimiluvan perumista koskevaan hakemukseen liitetään seuraavat selvitykset:

- jäljennös vakuutusyhtiön yhtiökokouksen päätöksestä, jolla vakuutusyhtiö on päättänyt luopua toimiluvastaan
- selvitys siitä, että vakuutusyhtiöllä ei ole enää voimassa olevia vakuutuksia
- tilintarkastajan lausunto edellisessä kohdassa mainitusta selvityksestä.

5 Liitännäistoiminta

5.1 Vakuutusyhtiön liitännäistoiminta

(1) Vakuutusyhtiö saa pääasiallisen toimintansa ohella tietyin edellytyksin toimia muiden kuin vakuutustoimintaa harjoittavien yritysten edustajana sekä markkinoida ja myydä tällaisten yritysten lukuun niiden tarjoamia palveluja ja tuotteita. Vakuutusyhtiön oikeudesta harjoittaa liitännäistoimintaa säädetään VYL 2 luvun 16 §:ssä. Kolmannen maan vakuutusyhtiön oikeudesta harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin vakuutustoimintaa säädetään UVYL 22 b §:ssä. Vakuutusyhtiön on VYL 2 luvun 17 §:n mukaisesti laadittava 16 § 1 ja 2 momentin mukaisesta liitännäistoiminnasta toimintasuunnitelma.

(2) Liitännäistoiminnan on oltava yhtiön harjoittaman vakuutustoiminnan luonteeseen sopivaa eikä se saa olla laajuudeltaan vakuutustoimintaan nähden olennaisessa asemassa. Liitännäistoiminta ei saa vaarantaa yhtiön vakavaraisuutta eikä vakuutettuja etuja.

(3) Vakuutusyhtiön velvollisuudesta antaa selvitys harjoittamansa liitännäistoiminnan laajuudesta ja sen suhteesta vakuutustoimintaan todetaan Finanssivalvonnan antamissa määräyksissä ja ohjeissa 4/2015 Vakuutusmarkkinoilla toimivan yhteisön valvonta-asiakirjojen toimittaminen Finanssivalvonnalle kohdassa 4.2.1 *Ennen tillintarkastuskertomuksen luovuttamista toimitettavat asiakirjat*. *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(4) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä liitännäistoimintaa koskevasta toimintasuunnitelmasta perustuu VYL 2 luvun 20 §:ään ja UVYL 22 c §:ään.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 5-9)

(5) Kun Finanssivalvonnalta haetaan VYL 2 luvun 16 §:n mukaisen liitännäistoiminnan edellyttämää yhtiöjärjestyksen tai sen muutoksen vahvistamista, hakemukseen on liitettävä liitännäistoimintaa koskeva kolmen ensimmäisen tilikauden toimintasuunnitelma. Jos liitännäistoimintailmoitus tehdään toimilupahakemuksen yhteydessä, toimintasuunnitelmajakson on oltava sama kuin toimilupahakemuksessa.

(6) Kolmannen maan vakuutusyhtiön (sivuliikkeen) on ennen UVYL 22 c §:n mukaisen liitännäistoiminnan aloittamista toimitettava (7) kohdassa mainittua toimintasuunnitelmaa vastaava toimintasuunnitelma Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi.

(7) Toimintasuunnitelmasta on käytävä ilmi:

- ne muuta kuin vakuutustoimintaa harjoittavat yritykset, joiden edustajana vakuutusyhtiö aikoo toimia tai joiden palveluja ja tuotteita se aikoo tällaisen yrityksen lukuun markkinoida ja myydä
- ne yritykset, jotka voivat käyttää vakuutusyhtiön organisaatiota ja jakelukanavia omien tuotteidensa tai palvelujensa markkinoinnissa
- liitännäistoimintaan kuuluvat tuotteet ja palvelut sekä liitännäistoiminnan laajuus itsenäisenä toimintana ja suhteessa vakuutustoimintaan
- liitännäistoiminnan organisointi ja toiminnan edellyttämä henkilöstön koulutus
- liitännäistoiminnan aloittamisen edellyttämät arvioidut hallinto-, myynti- ja markkinointikustannukset sekä niiden rahoittamiseen tarkoitetut varat

- arvio muista kustannuksista kuin toiminnan aloittamiseen liittyvistä kustannuksista
- arvio liitännäistoiminnasta saatavista tuotoista.

(8) Jos vakuutusyhtiö aikoo laajentaa tai muuttaa harjoittamaansa liitännäistoimintaa siten, että se edellyttää Finanssivalvonnan vahvistusta yhtiöjärjestyksen muutokselle, siihen sovelletaan, mitä edellä kohdissa (4)-(6) on todettu liitännäistoiminnan aloittamista koskevasta toimintasuunnitelmasta.

(9) Mikäli vakuutusyhtiön jo harjoittamassa liitännäistoiminnassa tapahtuu muita merkittäviä muutoksia, yhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle uusi tai päivitetty toimintasuunnitelma.

OHJE (KOHTA 10)

(10) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö liittää liitännäistoimintailmoitukseensa yhtiön compliance-toiminnon antaman perustellun ja dokumentoidun arvion aiotun liitännäistoiminnan sääntelynmukaisuudesta. *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

6 Yleiset hallintovaatimukset

(1) Vakuutusyhtiön yleisistä hallintovaatimuksista, johdosta, hallintojärjestelmästä, kirjallisista toimintaperiaatteista ja toiminnan jatkuvuuden varmistamisesta säädetään VYL 6 luvussa. Hallintojärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi komission asetuksen I osaston IX luvun 1 jaksossa.

(2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä jatkuvuussuunnitelman sisällöstä perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään.

6.1 Jatkuvuus- ja valmiussuunnittelu

(3) VYL 6 luvun 8 §:n mukaan vakuutusyhtiön on varmistettava toimintansa jatkuvuus ja toimintavarmuus. Tätä varten yhtiöllä on oltava jatkuvuussuunnitelma.

(4) Yhtiön liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelulla tarkoitetaan varautumista liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että yhtiö pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa. Häiriötilanteita ovat muun muassa yhtiön henkilöstöä, toimitiloja, tietojärjestelmiä tai tietoliikennettä kohdanneet vahingot tai tahalliset teot, vesivahingot, tulipalot sekä katkot esimerkiksi sähkön, lämmön tai veden saannissa. Jatkuvuussuunnittelussa laaditaan tärkeimmille liiketoiminta-alueille jatkuvuussuunnitelmat, joiden pohjalta toimintaa jatketaan mahdollisessa häiriötilanteessa.

(5) Poikkeusoloihin varautumiselle asetetut vaatimukset perustuvat valmiuslakiin ja viranomaisten antamaan poikkeusolojen varautumisohjeistukseen. Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslain 3 §:ssä määriteltyjä tilanteita. Poikkeusoloihin varautuminen pohjautuu normaaliolojen jatkuvuusjärjestelyihin.

(6) VYL 31 luvun 13 §:n mukaan vakuutusyhtiön tulee varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa osallistumalla vakuutusalan valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa sekä muin toimenpitein. Finanssivalvonta voi myöntää poikkeuksia edellä tässä säädetystä velvollisuudesta, jos se on perusteltua vakuutusyhtiön koon, toiminnan laadun tai laajuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi.

(7) Poikkeusolojen häiriötilanne kestää tyypillisesti pidempään kuin ne tilanteet, joihin normaaliolojen jatkuvuussuunnitelmassa on varauduttu. Lisäksi uhat, joihin tulee varautua, ovat tyypillisesti vakavampia kuin ne uhat, joihin jatkuvuussuunnitelmassa varaudutaan. Valtioneuvoston 5.12.2013 antamassa päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista sekä Vakuutusalanpoolin antamissa varautumisohjeissa kuvataan varautumisen tavoitteet sekä annetaan yksityiskohtaisempia ohjeita poikkeusoloihin varautumisesta.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 8-14)

(8) Yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhtiön keskeisillä liiketoiminnoilla on ajantasaiset ja riittävät jatkuvuussuunnitelmat. Yhtiön toimivan johdon tulee määritellä vastuut yhtiön jatkuvuussuunnittelulle. Yhtiöllä tulee olla selkeä toimintamalli jatkuvuussuunnitelmien laatimiseen, ylläpitoon ja testaamiseen sekä jatkuvuussuunnittelun tilanteen seuraamiseen.

(9) Yhtiön jatkuvuussuunnitelmien tulee pohjautua liiketoimintojen uhka- ja haavoittuvuusanalyyseihin eli arvioon tietoihin, järjestelmiin, toimintoihin ja palveluihin kohdistuvista uhkista, haavoittuvuuksista ja riskeistä. Jatkuvuussuunnitelmien laajuus tulee suhteuttaa yhtiön toimintojen luonteeseen, laajuuteen ja monimutkaisuuteen. Jatkuvuussuunnitelmien on oltava toimintaa ja tiedottamista ohjaavia erilaisissa häiriötilanteissa.

(10) Jatkuvuussuunnitelmat tulee päivittää säännöllisesti ja ne tulee sopeuttaa yhtiön toiminnan, palvelujen tai strategioiden muuttumiseen. Jatkuvuussuunnitelmia tulee testata ja niiden mukaista toimintaa tulisi harjoitella säännöllisesti. Jatkuvuussuunnitelmien ajantasaisuuden ja testauksen seuraamiselle tulee nimetä vastuuhenkilöt.

(11) Lähtökohtana jatkuvuussuunnittelulle on, että yhtiö kartoittaa ja priorisoi tärkeimmät liiketoimintaprosessinsa sekä määrittelee niille toipumisajat, joiden kuluessa prosessi on kyettävä palauttamaan toimintaan. Priorisoiduille prosesseille on suunniteltava vaihtoehtoiset toimintamallit ja toipumismenettelyt toiminnan katkosten varalta. Erityisesti on varmistettava, että liiketoiminnan toipumisen kannalta tärkeät tiedot ovat palautettavissa ajan tasalle.

(12) Tietojärjestelmät ja sovellukset tulee luokitella tärkeysjärjestykseen sen mukaan, kuinka nopeasti niiden on toivuttava erilaisissa häiriötilanteissa. Tietojärjestelmille tulee laatia toipumissuunnitelmat, joissa kuvataan, kuinka eri tietojärjestelmät saadaan toimintakuntoon vakavassa häiriötilanteessa tai katastrofissa.

(13) Varmuuskopiot ja mahdollinen tietojenkäsittelyn varakeskus tulee sijoittaa niin kauas varsinaisesta tietojenkäsittelykeskuksesta, että tiedot ja niiden varmistukset eivät voi tuhoutua samanaikaisesti.

(14) Yhtiön tulee varautua ulkoisten palveluntarjoajien toiminnan häiriöihin. Jatkuvuussuunnitelmissa on kuvattava, miten ulkoisten palveluntarjoajien toiminnan häiriöiden vaikutuksia yhtiön toimintaan pyritään ehkäisemään ja miten yhtiö seuraa ulkoisten palveluntarjoajien jatkuvuussuunnittelua.

6.2 Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmä

(15) VYL 6 luvun 13 §:n mukaan vakuutusyhtiön on tunnettava asiakkaansa ja sillä on oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla se voi arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia rahanpesu ja terrorismin rahoittamisen riskejä.

(16) Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi laissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017, jäljempänä myös rahanpesulaki).

(*Annetu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(17) Asiakkaan tunnistamisella ja tuntemisella tarkoitetaan menettelytapoja, joilla vakuutusyhtiö varmistuu asiakkaan oikeasta henkilöllisyydestä sekä siitä, että se tuntee asiakkaansa toimintaa ja taustoja niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää.

(18) Rahanpesulaissa edellytetään, että vakuutusyhtiö järjestää asiakkaan tunnistamis- ja tuntemismenettelynsä luotettavasti ja että vakuutusyhtiö mitoittaa näiden menettelyjen laajuuden riskiarviointiin pohjautuen

(19) Finanssivalvonnan tulee FivaL 3 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan valvoa, että vakuutusyhtiö noudattaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä

OHJE (KOHDAT 20–21)

(20) Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmää arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että

- vakuutusyhtiön tulisi kartoittaa toimialaansa, tuotteisiinsa, palveluihinsa, teknologian kehitykseen sekä asiakkaihinsa ja näiden liiketoimintaan ja -toimiin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit.
- vakuutusyhtiöllä on sen toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät asiakkaan tunnistamista ja tuntemista sekä jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät
- vakuutusyhtiö on järjestänyt asiakkaan tuntemistoiminnan omassa organisaatiossaan luotettavasti
- vakuutusyhtiö on järjestänyt henkilöstön koulutuksen ja suojelun asianmukaisella tavalla
- vakuutusyhtiön johdon hyväksymät sisäiset ohjeet sisältävät vähintään seuraavat asiakokonaisuudet:
  - asiakkaan tunnistaminen (identifiointi) ja asiakkaan henkilöllisyyden todentaminen (verifiointi) - mukaan lukien edustajat ja tosiasialliset edunsaajat
  - tietojen hankkiminen asiakassuhteen laajuudesta ja laadusta (tietojen hankkiminen asiakkuudesta)
  - tietojen dokumentointi ja säilyttäminen määräajan
  - asiakassuhteiden ja palveluiden käytön jatkuva seuranta
  - selonottovelvollisuuden (menetelmät epäilyttävien tapahtumien havaitsemisesta) sekä ilmoitusvelvollisuuden (rahanpesuilmoitukset) noudattaminen
  - kansainvälisten talouspakotteiden noudattaminen.

(21) Asiakkaan tuntemisesta sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevista periaatteista ja riskienhallinnasta saa tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain ja -asetuksen ohella Finanssivalvonnan standardista 2.4 Asiakkaan tunteminen - rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen.

7 Kirjanpidollisen vastuuvelan laskuperusteet

Vastuuvelasta vakuutusyhtiön kirjanpidossa säädetään VYL 9 luvussa. VYL 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava turvaavat laskuperusteet vastuuvelan määräämiseksi.

7.1 Kirjanpidollisen vastuuvelan laskuperusteet

OHJE (KOHDAT 1-4)

(1) Yhtiön kirjanpidossa soveltamat vastuuvelan laskuperusteet tulisi dokumentoida kokonaisuudessaan.

(2) Finanssivalvonta suosittaa, että kirjanpidollisen vastuuvelan laskuperusteet sisältävät vakuutusluokittain ainakin seuraavat seikat, kuitenkin niin, että vakuutusluokkiin sisältyvät lakisääteiset lajit ja merkittävästi erilaiset liikkeet eritellään omina osaluokkina:

Vakuutusmaksuvastuusta

- vakuutusmaksuvastuun määräämistapa mukaan lukien eläkevastuut ja
- se, miten jälleenvakuuttajien osuus määrätään.

Varsinaisesta korvausvastuusta

- eläkemuotoisen korvauksen ja siihen liittyvän kertakaikkisen korvauksen määräämistapa,
- muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen määräämistapa,
- vahingonselvittelyvarauksen määräämistapa,
- valuuttakurssien käsittely,
- vahinkokohtaisen varauksen raja,
- vahinkokohtaisen varauksen periaatteet,
- muun kuin eläkemuotoisen korvauksen korkoutuksen suoritustapa,
- käytetyt laskuperustekorot ja
- se, miten jälleenvakuuttajien osuus määrätään.

(3) Laskuperusteiden tulisi sisältää myös yhtiön käyttämät vastuuvelan laskentaperiaatteet, silloin kun vastuuvelka on arvioitava muulloin kuin tilinpäätöshetkellä.

(4) Finanssivalvonta suosittaa, että kirjanpidossa sovellettavat uudet vastuuvelan laskuperusteet toimitetaan tiedoksi yhtiön hallitukselle.

8 Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen muussa ETA-valtiossa

(1) Vakuutusyhtiön oikeudesta harjoittaa ensivakuutustoimintaa muussa ETA-valtiossa säädetään VYL 3 luvussa.

(2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä VYL 3 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaisesta vakavaraisuus- ja vähimmäispääoman riittävyyslaskelmasta perustuu VYL 3 luvun 22 §:ään.

8.1 Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon

(3) Vakuutusyhtiön sivuliikkeen perustamista koskevasta ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä säädetään VYL 3 luvun 1 §:ssä

OHJE (KOHTA 4)

(4) Finanssivalvonta suosittaa, että sivuliikkeen perustamisesta toiseen ETA-valtioon koskevaan ilmoitukseen liitetään seuraavat selvitykset:

- toimintasuunnitelmaan sisältyvät erityisesti aiotun toiminnan laatua ja sivuliikkeen hallintoa koskevat tiedot seuraavasti:
  - selvitys siitä, minkä tyyppisiä vakuutuksia sivuliike aikoo tarjota
  - jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet
  - hallinnon ja myyntiverkoston arvioidut perustamiskustannukset ja niiden rahoittamiseen tarkoitetut varat sekä vahinkovakuutusluokkaan 18 ”Matka-apu” sisältyvien riskien osalta ne voimavarat, jotka luvatun avun tarjoajalla on käytettävissään
  - sivuliikkeen hallintorakenne
  - arvio muista hallintokustannuksista kuin perustamiskustannuksista, erityisesti yleiskuluista ja palkkioista, kultakin toimintasuunnitelman käsittämältä kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta; sekä
  - ennuste vakuutusmaksutulosta ja maksettavista korvauksista kultakin toimintasuunnitelman käsittämältä kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta
- ne vakuutusluokat, joihin kuuluvia riskejä sivuliikkeestä käsin aiotaan kattaa
- vakuutusyhtiön toiminimi ja pääkonttorin osoite
- sivuliikkeen pääasiamiehen nimi ja toimivalta edustaa yhtiötä suhteessa kolmansiin osapuoliin, valvontaviranomaisiin sekä sivuliikkeen sijaintivaltion tuomioistuimessa. Pääasiamies voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Jos pääasiamies on oikeushenkilö, sivuliikkeen sijaintivaltio voi kehottaa yhtiötä nimeämään luonnollisen henkilön yhteyshenkilöksi yhteydenpidon helpottamiseksi paikallisiin viranomaisiin. Pääasiamiehen osalta ilmoitukseen on liitettävä luvun 9 mukainen sopivuus- ja luotettavuusselvitys jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa liikennevakuutusta, todistus siitä, että vakuutusyhtiö on liittynyt jäseneksi tai jättänyt jäsenhakemuksen kohdevaltion kansalliseen toimistoon ja takuurahastoon, sekä korvausasiamiehen nimi ja osoite. Mikäli vakuutusyhtiö on jättänyt edellä mainitun jäsenhakemuksen, vakuutusyhtiön on

annettava sitoumus siitä, ettei yhtiö harjoita liikennevakuutusta ennen kuin se on esittänyt lopullisen jäsenyystodistuksen sekä

- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vahinkovakuutusluokkaan 17 ”Oikeusturva” kuuluvaa vakuutusta, vakuutusyhtiön selvitys siitä, mitä oikeusturvavakuutusta koskevien Solvenssi II –direktiivin (2009/138/EY) 200 artiklan 2-4 kohdissa tarkoitetuista vaihtoehdoista vakuutusyhtiö aikoo käyttää.

8.2 Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonnan aloittaminen toisessa ETA-valtiossa

(5) Vakuutusyhtiön vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamisista koskevasta ilmoituksesta säädetään VYL 3 luvun 8 §:ssä.

OHJE (KOHTA 6)

(6) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamista toissa ETA-valtiossa koskevaan ilmoitukseen liitetään seuraavat selvitykset:

- ne valtiot, joissa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa aiotaan harjoittaa
- selvitys siitä, minkä tyyppisiä vakuutuksia yhtiö aikoo tarjota vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella
- ne vakuutusluokat, joihin kuuluvia riskejä vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella aiotaan kattaa
- ennuste vakuutusmaksutulosta ja maksettavista korvauksista kultakin toiminnan aloittamista seuraavalta kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta
- vakuutusyhtiön toiminimi ja pääkonttorin osoite
- niiden muiden vakuutusyhtiön toimipaikkojen nimet ja osoitteet, joista käsin yhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa liikennevakuutusta, todistus siitä, että vakuutusyhtiö on liittynyt jäseneksi tai jättänyt jäsenhakemuksen kohdevaltion kansalliseen toimistoon ja takuurahastoon, sekä korvausasiamiehen nimi ja osoite. Mikäli vakuutusyhtiö on jättänyt edellä mainitun jäsenhakemuksen, vakuutusyhtiön on annettava sitoumus siitä, ettei yhtiö harjoita liikennevakuutusta ennen kuin se on esittänyt lopullisen jäsenyystodistuksen sekä
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vahinkovakuutusluokkaan 17 ”Oikeusturva” kuuluvaa vakuutusta, vakuutusyhtiön selvitys siitä, mitä oikeusturvavakuutusta koskevien Solvenssi II –direktiivin (2009/138/EY) 200 artiklan 2-4 kohdissa tarkoitetuista vaihtoehdoista vakuutusyhtiö aikoo käyttää

8.3 Pääomavaatimuksen täyttämistä koskeva laskelma

(7) VYL:n 3 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan vakuutusyhtiön on ennen sivuliikkeen perustamista toimitettava Finanssivalvonnalle laskelma siitä, että se täyttää suunnitellun toiminnan edellyttämässä laajuudessa VYL:n 11 luvussa säädetyn vakavaraisuus- ja vähimmäispääomavaatimuksen. Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä VYL:n 3 luvun 2 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetusta laskelmasta perustuu VYL:n 3 luvun 22 §:ään.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 8-10)

(8) Sivuliikkeen perustamista koskevaan ilmoitukseen on liitettävä laskelma, joka osoittaa, että vakuutusyhtiö täyttää suunnitellun toiminnan edellyttämässä laajuudessa VYL 11 luvussa säädetyn vakavaraisuus- ja vähimmäispääomavaatimuksen.

(9) Vakuutusyhtiön tulee toimittaa Finanssivalvonnalle tuoreimmat mahdolliset vakavaraisuuspääoma- ja vähimmäispääomavaatimuksen täyttämistä koskevat laskelmat. Vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämistä koskevan laskelman ei kuitenkaan tule kohdistua ajankohtaan, josta on kulunut enemmän kuin 12 kuukautta.

(10) Yhtiön tulee liittää ilmoituksen selostus niistä laskentahetken jälkeen tapahtuneista seikoista, joilla on vaikutusta pääomavaatimusten täyttämiseen sekä arvioitava, miten suuri tämä vaikutus on. Yhtiön tulee myös esittää arvio siitä, miten suunniteltu toiminta tulee vaikuttamaan pääomavaatimuksen täyttämiseen

OHJE (KOHTA 11)

(11) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaan koskevaan ilmoitukseen sovelletaan, mitä edellä kohdissa 8-9 on todettu sivuliikkeen perustamista koskevasta ilmoituksesta.

9 Sopivuus- ja luotettavuusilmoitukset

9.1 Sopivuus ja luotettavuus

(1) Vakuutusyhtiön johtoon kuuluvien henkilöiden tulee olla tehtäviinsä sopivia ja luotettavia. Sopivuus- ja luotettavuusilmoitusten osalta ilmoitusvelvollisia ovat vakuutusyhtiöt ja vakuutusomistusyhteisöt. Ilmoitusvelvollisia ovat lisäksi soveltuvin osin myös VYL 26 luvussa määritellyt vakuutusyritysryhmien ylimmät emoyritykset, jotka eivät ole vakuutusyhtiöitä tai vakuutusomistusyhteisöjä. Vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuudesta ja luotettavuudesta säädetään VYL 6 luvun 4, 5, ja 9 §:ssä. Lisäksi vakuutusyritysryhmän ylimmän emoyrityksen hallituksen jäsenten ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuudesta ja luotettavuudesta säädetään VYL 26 luvun 39 ja 46 §:ssä.(*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä VYL 6 luvun 4 §:n 4 momentissa ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitetuista ilmoituksista, joita sille on ilmoitusvelvollisen hallitusten jäsenten, toimitusjohtajan ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden osalta toimitettava, perustuu VYL 6 luvun 21 §:ään.

9.2 Ilmoitukset Finanssivalvonnalle

(3) VYL 6 luvun 4 §:n 4 momentin mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava hallituksen jäsenten muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle. VYL 6 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan hallituksen jäseneen sovellettavia säännöksiä sovelletaan vastaavasti varajäseneen. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, että hallituksen jäsenet täyttävät 4 §:n 1-3 momentin mukaiset vaatimukset. VYL 6 luvun 4 §:n 5 momentin mukaan vakuutusomistusyhteisöön sovelletaan, mitä pykälän 4 momentissa säädetään vakuutusyhtiön hallituksen jäsenestä. VYL 6 luvun 5 §:n mukaan toimitusjohtajaan ja tämän sijaiseen sovelletaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään VYL 6 luvun 4 §:n 4 momentissa. VYL 6 luvun 5 §:n 5 momentin mukaan vakuutusomistusyhteisön toimitusjohtajaan sovelletaan, mitä 2 §:n 2 momentissa ja 5 §:n 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiön toimitusjohtajasta. (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(4) VYL 6 luvun 9 §:n 3 momentin mukaan vakuutusyhtiön on ilmoitettava keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden muutoksista viipymättä Finanssivalvonnalle. Ilmoituksessa on esitettävä selvitys siitä, että keskeisistä toiminnoista vastaavat henkilöt ovat sopivia ja luotettavia. Tämä koskee ainakin riskienhallintatoiminnosta, sääntöjen noudattamista valvovasta toiminnosta, sisäisestä tarkastuksesta ja aktuaaritoiminnosta vastaavia henkilöitä. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan ilmoitusvelvollisuus koskee myös palveluntarjoajan palveluksessa olevaa keskeisestä toiminnosta vastaavaa henkilöä, mikäli kyseinen toiminto tai toiminnosta vastaavat tehtävät on ulkoistettu. Keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sopivuudesta ja luotettavuudesta säädetään myös komission asetuksen I osaston IX luvun 3 jaksossa.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 5-10)

(5) Ilmoitus tulee tehdä lomakkeilla, jotka ovat saatavilla Finanssivalvonnan verkkosivujen kohdasta vakuutus/vahinko- ja henkivakuutus/raportointi/Ilmoitukset. Ilmoitus voidaan tehdä myös Finanssivalvonnan käytössä olevan sähköisen asiointipalvelun kautta. (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

Ilmoitusvelvollisen on toimitettava ilmoitus vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön hallituksen jäsenen ja varajäsenen, sekä vakuutusyhtiön tai vakuutusyritysryhmän ylimmän emoyrityksen keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden kelpoisuudesta viipymättä, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa nimityspäätöksestä tai viipymättä, kun aikaisemmin ilmoitetuissa tiedoissa on tapahtunut muutos. Vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön toimitusjohtajaa tai toimitusjohtajan sijaista koskevan ilmoitukseen toimittamiseen sovelletaan kohtaa (8). (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

Mikäli ilmoitusvelvollinen on ulkoistanut keskeisen toiminnon, ilmoitus tulee tehdä sekä palveluntarjoajan palveluksessa olevasta henkilöstä, joka on nimetty keskeisestä toiminnosta vastaavaksi henkilöksi että henkilöstä, joka on ilmoitusvelvollisessa nimetty vastaamaan kyseisestä ulkoistetusta toiminnosta. (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019*)

(6) Ilmoitusvelvollisen ei tarvitse toimittaa uutta ilmoitusta hallituksen jäsenen ja varajäsenen uudelleenvalinnasta.

(7) Ilmoitusvelvollisen on ilmoitettava välittömästi Finanssivalvonnalle, jos on syytä epäillä, että ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan henkilön sopivuus- ja luotettavuusedellytykset eivät täyty *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

(8) Vakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön on toimitettava ilmoitus toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuudesta ennen kuin ao. henkilö aloittaa toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena toimimisen. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimityksestä informoidaan Finanssivalvontaa mahdollisuuksien mukaan etukäteen.

(9) Ilmoitusvelvollinen voi toimittaa selvitykset ja todistukset ulkomaisista henkilöistä suomen, ruotsin tai englanninkielellä. Liitteeksi vaadittavien todistusten sijasta hyväksytään myös ilmoituksen antavan henkilön kotivaltion viranomaisen antamat vastaavat todistukset. Jos vastaavia todistuksia ei ole saatavissa, tulee tämä ilmoittaa selvityksessä.

(10) Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat selvitykset ja liitteet:

- henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kotipaikka
- vakuutusyhtiön, vakuutusomistusyhteisön tai vakuutusyritysryhmän ylimmän emoyrityksen nimi
- tehtävä, johon henkilö on nimitetty, sekä kyseisen tehtävän alkamisajankohta
- selvitys siitä, että henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan
- liitteenä tulee olla
  - ote konkurssi- ja yrityssaneerausreksiteristä
  - todistus holhousasioiden rekisteristä, josta käy ilmi, onko henkilölle määrätty edunvalvoja tai onko hänen oikeustoimikelpoisuuttaan rajoitettu
  - ote velkajärjestelyrekisteristä
  - ote liiketoimintakieltorekisteristä
  - todistus ulosottorekisteristä

Liitteiden tulee olla ilmoitusajankohtaan nähden ajantasaisia ja niiden sisältämien tietojen tulee perustua viranomaisten ylläpitämiin virallisiin rekisteritietoihin. Mikäli liitetiedot ilmoitetaan yksityisen palveluntarjoajan ylläpitämän rekisterin otteella, ilmoitusvelvollisen on annettava riittävä

selvitys ainakin kyseisen palveluntarjoajan luotettavuudesta, palveluntarjoajan käyttämistä tietolähteistä sekä palveluntarjoajan ylläpitämien rekisteritietojen ajantasaisuudesta. (*Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

- nimitettävän henkilön antama kirjallinen vakuutus siitä, että
  - häntä ei ole tuomittu sakkoon (ei koske rikesakkoja eikä pienehköistä liikennerikkomuksista seuranneita sakkoja) viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana, ehdolliseen vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*
  - häntä ei ole tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana
  - hän ei ole saanut huomautusta tehtäväänsä asetetulta valvontaelimeltä (esimerkiksi ulkomainen valvontaviranomainen, Suomen Asianajajaliitto, Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta)
  - tai selvitys rikkomuksesta tai rikoksesta, josta edellä mainittu seuraamus on aiheutunut
- selvitys siitä, onko ulkomainen vakuutusvalvonnasta vastaava viranomainen arvioinut henkilön luotettavuutta ja sopivuutta (fit & proper) ja tämän arvioinnin tulos
- ansioluettelo
- selvitys ilmoitusvelvollisen perusteluista, joiden mukaan se on arvioinut nimitettävän henkilön sopivaksi ja luotettavaksi kyseiseen tehtävään *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*
- selvitys ilmoitusvelvollisen havaitsemista ja mahdollisista eturistiriitatilanteista tai vaarallisista työyhdistelmistä sekä ilmoitusvelvollisen suunnittelemat toimenpiteet näiden osalta *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*
- ilmoitusvelvollisen arvio nimitettävän henkilön tähän tehtävään käytettävissä olevasta ajasta *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*
- hallituksen jäseniä tai varajäseniä nimitettäessä, ilmoitusvelvollisen selvitys siitä, että hallituksessa on nimityksen jälkeen yhdessä edustettuina sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus, joka kyseisen vakuutusyhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden on tarpeen (hallituksen kollektiivinen osaaminen). Ilmoitusvelvollisen tulee myös ilmoittaa hallituksen kokoonpano ennen ja jälkeen nimityksen *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

  Yhtiön on ilmoitettava viipymättä Finanssivalvonnalle, jos hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai keskeisestä toiminnosta vastaava henkilö joutuu eroamaan tai hänet erotetaan siitä syystä, ettei hän enää täytä kelpoisuusvaatimuksia

OHJE (KOHTA 11)

(11) Finanssivalvonta suosittaa, että kohdassa (5) tarkoitettu ilmoitus toimitettaisiin Finanssivalvonnalle mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin jo ennen nimityspäätöksen tekemistä tai ennen kuin nimitettävä henkilö ottaa uuden tehtävän vastaan. *(Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019)*

10 Tietojärjestelmien ja tietoturvallisuuden järjestäminen osana operatiivisten riskien hallintaa sekä tietojen ilmoittaminen Finanssivalvonnalle

(1) VYL 6 luvun 10 §:n mukaan vakuutusyhtiön riskienhallintajärjestelmän on katettava operatiivisten riskien hallinta.

(2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä tietojärjestelmien ja tietoturvallisuuden järjestämisestä osana operatiivisten riskien hallintaa perustuu VYL 6 luvun 21 §:n 3 kohtaan.

(3) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Finanssivalvonnalle perustuu Finanssivalvonnasta annetun lain 18 §:n 2 momenttiin.

10.1 Tietojärjestelmien ja tietoturvallisuuden järjestäminen

10.1.1 Tietojärjestelmät

MÄÄRÄYS (KOHDAT 4-7)

(4) Vakuutusyhtiön hallituksen on varmistettava, että yhtiöllä on toiminnan luonteeseen ja laajuuteen nähden riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt tietojärjestelmät. Tietojärjestelmien riittävyyttä ja asianmukaisuutta tulee arvioida suhteessa yhtiön oman toiminnan lähtökohtiin, hallituksen asettamiin vaatimuksiin sekä siihen, että järjestelmät tukevat liiketoimintaa hallituksen linjausten mukaisesti.

(5) Vakuutusyhtiöllä tulee olla tarvittava osaaminen, organisaatio ja sisäinen valvonta tiedon tallentamista, siirtämistä, käsittelemistä ja arkistoimista varten. Jos näitä toimintoja ulkoistetaan, tulee yhtiön varmistua siitä, että tietojenkäsittelypalveluja toimittava yritys noudattaa tässä luvussa esitettyjä periaatteita.

(6) Hallituksen on hyväksyttävä yhtiön nykyisten ja arvioitujen tulevien tarpeiden mukainen tietotekniikkastrategia sekä arvioitava sitä määräajoin uudelleen. Lisäksi hallituksen tulee seurata tietotekniikkaan liittyviä kustannuksia.

(7) Järjestelmien tuotantoon siirtoa, muutostenhallintaa ja testausta varten on oltava määrämuotoiset menettelytavat. Järjestelmät on testattava huolellisesti ennen niiden tuotantoon ottoa. Järjestelmille on tehtävä tarvittaessa kuormitus- ja kapasiteettitestaukset.

OHJE (KOHDAT 8-10)

(8) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö luo toimintamallin, jolla varmistetaan liiketoimintayksiköiden ja tietotekniikkapalveluja tarjoavien yksiköiden yhteistyö. Yhtiön tulisi kuitenkin eriyttää järjestelmäkehitys- ja tuotantotehtävät toisistaan.

(9) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö kehittää järjestelmäkehityksen ja laadunvarmistuksen menetelmät, jotka turvaavat järjestelmien toiminnan suunnitellulla tavalla. Lisäksi järjestelmistä tulisi olla laadittu dokumentaatio, jolla varmistetaan niiden käyttö ja jatkokehittäminen esim. avainhenkilöiden vaihtuessa.

(10) Finanssivalvonta suosittaa, että vakuutusyhtiö kuvaa menettelytavat, joita noudatetaan, kun hankitaan keskeisiä sovelluksia ja laitteita tai solmitaan sopimuksia palvelujen tuottajien kanssa.

10.1.2 Tietoturvallisuus

Tietoturvallisuuden määritelmä ja perusvaatimukset

(11) Tietoturvallisuudella tarkoitetaan sitä, että yrityksen tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne on suojattu ja varmistettu sekä normaali- että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 12–16)

(12) Yhtiön yleisen tietoturvallisuuden tason ja eri tietojärjestelmien turvatasojen on oltava riittävät yhtiön toiminnan luonteeseen ja laajuuteen, tietojärjestelmien uhkien vakavuuteen sekä yleiseen tekniseen kehitystasoon nähden.

(13) Yhtiön hallitus vastaa siitä, että yhtiön tietoturvallisuus on riittävällä tasolla. Yhtiön tietoturvallisuuden yleisen tason tulee olla hallituksen määrittämä ja hyväksymä. Yhtiön tulee antaa riittävät resurssit sekä määritellä vastuut riittävän tietoturvallisuuden tason ylläpitämiseksi. Yhtiön tulee arvioida tietoturvallisuuden taso säännöllisesti. Mikäli yhtiön omassa organisaatiossa ei ole riittävää tietoturvallisuuden asiantuntemusta, arvio tulee teettää ulkopuolisella asiantuntijataholla. Havaittujen puutteiden korjaamiseksi tulee ryhtyä välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin.

(14) Vakuutusyhtiön tulee määritellä säilyttämilleen ja käsittelemilleen tiedoille sekä käyttämilleen järjestelmille omistajat, jotka vastaavat tietojen ja järjestelmien käytön periaatteista, käyttöoikeuksista ja turvallisuudesta. Yhtiön tulee luokitella säilyttämänsä ja käsittelemänsä tiedot niiden turvallisuusvaatimusten mukaan sekä laatia käsittelysäännöt eri turvallisuusluokille.

(15) Vakuutusyhtiön tulee myöntää käyttöoikeudet tietoihin, ohjelmiin ja järjestelmiin sekä valvoa järjestelmien käyttöä johdon hyväksymien yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Käyttöoikeuksien tulee määräytyä käyttäjän työtehtävien perusteella. Yhtiön tulee rajata tietoihin, ohjelmiin ja järjestelmiin pääsy valtuutetuille henkilöille teknisin keinoin (käyttäjätunnukset, salasanat jne.). Käyttöoikeuksien loukkaukset tulee selvittää ja ne tulee raportoida organisaatiossa järjestelmistä vastaavalle taholle.

(16) Tietojärjestelmiin pääsyä tulee valvoa. Myös tietojärjestelmissä käsiteltävien tapahtumien kiistämättömyys sekä keskenään kommunikoivien osapuolten tunnistaminen ja todentaminen on hoidettava asianmukaisesti. Lisäksi tietojärjestelmissä käsiteltävät tapahtumat tulee voida aukottomasti jäljittää.

Tietoturvariskien hallinta ja tietoturvatapausten käsittely

(17) Tietoturvatapauksella tarkoitetaan yrityksen tietoturvaperiaatteiden vastaista tapahtumaa tai tekoa (esimerkiksi virushyökkäystä), tietojärjestelmämurtoa tai tietovuotoa.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 18–20)

(18) Tietoturvallisuusriskien arviointi tulee liittää osaksi vakuutusyhtiön riskienhallintaa, jotta voidaan taata, että hallitus ja toimiva johto saavat käsityksen liiketoiminnan kaikkien merkittävien riskien yhteisvaikutuksesta.

(19) Vakuutusyhtiön tietoturvallisuuden tason arvioinnin tulee perustua tietoturvallisuuteen liittyvien riskien säännönmukaiseen arviointiin. Riskiarvioita tehtäessä tulee määritellä, mitkä ovat yhtiön keskeiset toiminnot ja resurssit, mitä ovat niihin kohdistuvat uhat, kuinka haavoittuvia yhtiön toiminnot ja resurssit ovat näille uhkille sekä miten uhkat toteutuessaan vaikuttavat yhtiön toimintaan. Havaittujen riskien hallitsemiseksi tulee rakentaa riittävät kontrollit. Käyttöönotettavien uusien järjestelmien, tekniikoiden ja palvelujen riskit tulee myös arvioida ennen niiden tuotantoon ottoa.

(20) Tietoturvatapaukset on tunnistettava, analysoitava, arkistoitava ja raportoitava organisaatiossa määrätylle vastuutaholle.

Tietoturvallisuutta koskeva ohjeistus ja koulutus

MÄÄRÄYS (KOHDAT 21–22)

(21) Yhtiöllä on oltava ajantasaiset hallituksen hyväksymät tietoturvallisuuden periaatteet sekä niitä tukeva tietoturvallisuusohjeistus, joka tulee saattaa yhtiön työntekijöiden tietoon.

(22) Yhtiön tulee määritellä kunkin työntekijän tietoturvallisuusvastuut selkeästi sekä antaa työntekijöille säännöllisesti tietoturvallisuuskoulutusta. Tietoturvallisuuden kehittämisen on oltava jatkuva prosessi ja sille on määriteltävä selkeät esimiesvastuut.

OHJE (KOHTA 23)

(23) Finanssivalvonta suosittaa, että tietoturvallisuusohjeisiin kuuluvat muun muassa ohjeet käyttövaltuuksien hallinnoinnista, haittaohjelmien torjunnasta sekä internetin ja sähköpostin käytöstä.

Tietoturvallisuuden varmistaminen tietoverkossa

(24) Verkkopalvelujen turvallisuus koostuu muun muassa palvelujen toimintamallien, sovellusten, teknisten järjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien turvallisuudesta.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 25–26)

(25) Vakuutusyhtiön tulee arvioida palvelujen sopivuus tietoverkkoon ennen kuin olemassa olevia palveluja viedään tietoverkkoon tai uusia palveluja otetaan käyttöön tietoverkossa. Palveluihin liittyvät keskeiset riskit sekä niiden hallintakeinot tulee dokumentoida ja tarvittavat kontrollit tu-

lee rakentaa riskien hallitsemiseksi. Verkkoliiketoimintaan, tietojärjestelmiin ja sisäisiin toiminta-prosesseihin liittyvä sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee suunnitella ja rakentaa niin, että niissä otetaan huomioon organisaation toiminnan luonne ja laajuus sekä toiminnan uhkatekijät.

(26) Vakuutusyhtiön tulee arvioida verkkoliiketoimintaan liittyvät kokonaisriskit säännöllisin väliajoin. Yhtiön tulee jatkuvasti arvioida ja kehittää tietojärjestelmiään sekä niiden tietoturvallisuutta sekä suojautua riittävän hyvin erilaisten häiriöiden ja mahdollisten väärinkäytösten varalta.

Tietoturvallisten palveluiden kehittäminen

MÄÄRÄYS (KOHTA 27)

(27) Vakuutusyhtiön tulee arvioida tietoturvariskit kehittäessään uusia palveluita.

OHJE (KOHTA 28)

(28) Finanssivalvonta suosittaa, että riittävän tietoturvallisuuden varmistamiseksi yhtiön tulisi ennen palvelun käyttöönottoa ja palvelua tarjotessaan huolehtia ainakin seuraavista asioista:

- Palvelun riskianalyysi on laadittu ja sen perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimiin riskien hallitsemiseksi.
- Järjestelmäkohtaiset tietoturvatestaukset ja -katselmukset on tehty ja järjestelmien turvatason ja mahdollisten häiriöiden jatkuva seuranta ja raportointi on järjestetty. Turvakatselmuksella tarkoitetaan systemaattista järjestelmän, palvelun tai toiminnan turvallisuustason tutkimista sen varmistamiseksi, että tavoitteeksi asetettu turvallisuustaso on saavutettu.
- Järjestelmät on varustettu tarvittavilla virusten ja muiden haittaohjelmien torjuntamekanismeilla.
- Järjestelmät sekä niiden tarvitsemat tietoliikenneyhteydet on suojattu sen varalta, että ne yritetään tukkia esim. palvelunestohyökkäyksillä. Järjestelmät on varustettu pääsynvalvontamekanismeilla ja yhtiö on huolehtinut, että käyttövaltuuksien hallinta on järjestetty asianmukaisesti.
- Ulkoinen verkko on erotettu yhtiön sisäisestä verkosta turvajärjestelyillä.
- Järjestelmiä testataan säännöllisin väliajoin ja varsinkin järjestelmämuutosten jälkeen. Jos turvallisuudessa havaitaan puutteita, ne on välittömästi korjattava.
- Yhtiö on varmistanut, että verkkopalvelussa tiedonsiirto ja palveluntarjoajan järjestelmien tiedon käsittely täyttää tiedon luottamuksellisuuden, eheyden ja kiistämättömyyden vaatimukset. Myös keskenään kommunikoivien osapuolten tunnistaminen ja todentaminen tulisi tehdä riittävän luotettavasti.
- Yhtiö on varustanut tietojärjestelmät tarkistusmekanismeilla sekä jäljitysketjuilla, joilla turvataan tiedon ja tulosten oikeellisuus ja eheys. Järjestelmissä käsiteltävien tapahtumien tulisi olla aukottomasti jäljitettävissä.
- Järjestelmiin on rakennettu sellaisia kontrolleja, jotka mahdollistavat eri osajärjestelmissä käsiteltyjen tapahtumien täsmäytyksen.
- Palveluille on rakennettu varajärjestelyt ja järjestelmille on tehty toipumissuunnitelmat. Näillä varaudutaan toiminnassa tai järjestelmissä esiintyviin häiriöihin ja katkoihin. Varajärjestelyjä

ovat esimerkiksi tietojenkäsittelyssä ja tietoliikenteessä tarvittavien tärkeiden komponenttien kahdentaminen ja varmuuskopioiden ottaminen.

- Mahdolliset asiakaskohtaiset salasanat salakirjoitetaan järjestelmän sisällä ja välitettäessä niitä järjestelmien välillä.
- Asiakaskohtaisten tunnistautumistietojen (käyttäjätunnukset ja salasanat) luomisessa, käsittelyssä ja asiakkaalle toimittamisessa noudatetaan erityistä varovaisuutta ja vältetään niin sanottuja vaarallisia työyhdistelmiä.
- Järjestelmiin keräävät lokia sisäänkirjoittautumisista ja niiden yrityksistä sekä palvelun käytöstä. Lokit ja niistä tuotetut raportit käydään säännöllisesti läpi.
- Vakuutusyhtiön asiakkaalle annetaan riittävästi tietoa palveluntarjoajasta, tarjotuista palveluista, vastuunjaosta palvelun tarjoajan ja asiakkaan välillä sekä siitä, miten asiakas voi käyttää palvelua turvallisesti.

10.1.3 Ilmoitus toiminnan häiriöistä ja virheistä

MÄÄRÄYS (KOHDAT 29–33)

(29) Vakuutusyhtiön tulee ilmoittaa Finanssivalvonnalle asiakkaille tarjotuissa palveluissa sekä maksu- ja tietojärjestelmissä esiintyneistä merkittävistä häiriöistä ja virheistä viipymättä niiden ilmaannuttua. Merkittävänä häiriönä tulee pitää pitkäaikaista palvelukatkoa (esim. vakuutusten hoidossa tai korvausten maksussa) tai useisiin asiakkaisiin vaikuttavaa merkittävää häiriötä. Finanssivalvonnalle tulee ilmoittaa viipymättä myös sellaiset häiriöt ja virheet, jotka haittaavat tai vaarantavat yhtiön kykyä jatkaa liiketoimintaansa tai vastata velvoitteistaan.

(30) Mahdollisimman pian ensimmäisen ilmoituksen tekemisen jälkeen yhtiön tulee tehdä Finanssivalvonnalle täydentävä ilmoitus häiriön tarkemmista yksityiskohdista.

(31) Ilmoitus tulee tehdä ainakin seuraaviin ryhmiin kuuluvista häiriöistä:

- murtautuminen tietojärjestelmään
- haittaohjelman levittäminen tietojärjestelmään
- palvelunestohyökkäys.

(32) Ilmoitus tulee tehdä myös seuraavista häiriöistä, jos ne vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden saamaan palveluun:

- ohjelmistovirhe
- tietoliikennehäiriö
- käyttökatkos ja laiterikko.

(33) Mahdollisimman pian ensimmäisen ilmoituksen jälkeen tehtävän täydentävän ilmoituksen tulee sisältää ainakin kohdassa (35) mainitulla lomakepohjalla edellytetyt tiedot.

OHJE (KOHTA 34)

(34) Täydentävä ilmoitus voidaan tehdä Finanssivalvonnan internetsivuilta saatavilla olevalla lomakepohjalla häiriöilmoitus, joka on lähetettävä osoitteeseen hairio@finanssivalvonta.fi. Yhtiö voi

käyttää myös omaa sisäistä raportointimallia edellyttäen, että se sisältää Finanssivalvonnan lomakepohjalla ilmoitettavat tiedot.

10.1.4 Vuosi-ilmoitus operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista

(35) Finanssivalvonnalle toimitettava ilmoitus operatiivisesta riskistä aiheutuneista tappioista tehdään yhtiön sisäisen tappiotietoja koskevan raportoinnin pohjalta.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 36–39)

(36) Yhtiön tulee tehdä Finanssivalvonnalle edellisenä vuonna havaituista operatiivisen riskin aiheuttamista tappioista vuosi-ilmoitus, joka tulee toimittaa Finanssivalvonnalle 28.2. mennessä. Ensimmäinen ilmoitus tehdään vuoden 2015 aikana havaituista vahingoista.

(37) Vuosi- ilmoitus tulee tehdä kalenterivuoden aikana ilmenneistä euromäärältään viidestä suurimmasta operatiivisen riskin tappiotapahtumasta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä alle kymmenen tuhannen (10 000) euron vahingoista.

(38) Ilmoituksen tulee sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- kuvaus tapahtumasta ja vahingon tyyppi
- selvitys toimenpiteistä, joihin tapahtuman johdosta on ryhdytty
- selvitys arvioidusta tappion määrästä.

(39) Vuosi-ilmoitus on tehtävä käyttäen Finanssivalvonnan internetsivuilta saatavilla olevaa lomakepohjaa vahinkoilmoitus ja lähetettävä osoitteeseen opriskivahinko@finanssivalvonta.fi

11 Ulkoistamista koskeva ilmoitus Finanssivalvonnalle

(1) Vakuutusyhtiön toimintojen tai tehtävien ulkoistamisen edellytyksistä säädetään VYL 6 luvun 16 §:ssä ja ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 34 a §:ssä.

(2) Vakuutusyhtiön on ilmoitettava VYL:n 6 luvun 16 §:n 3 momentin mukaan etukäteen Finanssivalvonnalle aikomuksestaan ulkoistaa keskeisiä toimintoja tai tehtäviä sekä ulkoistamista koskevista myöhemmistä merkittävistä muutoksista.

(3) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä ulkoistamista koskevasta ilmoituksesta perustuu VYL 6 luvun 21 §:n 5 kohtaan.

(4) Ulkoistamishankkeita koskevista ilmoituksista saadun tiedon perusteella Finanssivalvonta arvioi, haittaako suunniteltu keskeisen toiminnon ja tehtävän ulkoistaminen vakuutusyhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, liiketoimintaa tai muuta sen toiminnan kannalta merkittävän toiminnan hoitamista tai ehkäiseekö se tehokkaan viranomaisvalvonnan toteutumista.

11.1 Ulkoistamisesta tehtävä ilmoitus Finanssivalvonnalle

MÄÄRÄYS (KOHDAT 5-7)

(5) Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen tulee sisältää seuraavat selvitykset:

- ulkoistettavaa toimintaa hoitavan luonnollisen henkilön täydellinen nimi, asuinpaikka ja sen toimipaikan osoite, jossa henkilö harjoittaa toimintaa
- ulkoistettavaa toimintaa hoitavan yhtiön nimi, yritys- tai yhteisötunnus, kotipaikka ja sen toimipaikan osoite, jossa toimintaa harjoitetaan
- kuvaus ulkoistettavan toiminnan laadusta ja laajuudesta
- kokonaisarvio ulkoistamisen vaikutuksesta vakuutusyhtiön toimintaan
- selvitys ulkoistettavaa toimintaa hoitavan palveluntarjoajan taloudellisista edellytyksistä hoitaa ulkoistettavia tehtäviä
- selvitys siitä, miten suunniteltu ulkoistaminen otetaan huomioon vakuutusyhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä
- ulkoistetun toiminnan valvonnasta ja seurannasta vastaava henkilö vakuutusyhtiössä
- selvitys siitä, miten ulkoistettavan toiminnan jatkuvuus ja tietoturvallisuus varmistetaan
- selvitys siitä, miten vakuutusyhtiö aikoo turvata ulkoistettavaan toimintoon tai tehtävään liittyvän riittävän osaamisen, joka mahdollistaisi toiminnon tai tehtävän ottamisen takaisin vakuutusyhtiön hoidettavaksi tai sen siirtämisen toisen palvelujentarjoajan hoidettavaksi
- selvitys ulkoistamissopimuksen irtisanomisen edellytyksistä
- ulkoistettaessa rajan yli Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan valtioon selvitys siitä, miten sijaintivaltion säännökset vaikuttavat Finanssivalvonnan mahdollisuuksiin saada vakuutusyhtiöltä ulkoistetusta toiminnasta valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

(6) Ilmoitukseen on liitettävä kopio ulkoistamissopimuksesta tai sen luonnoksesta.

(7) Jos jo ulkoistettua keskeisenä pidettävää toimintaa ulkoistetaan edelleen kolmannen osapuolen hoidettavaksi, vakuutusyhtiön on ilmoitettava siitä edellä olevan määräyksen mukaisesti.

12 Luotonotto ja vakuuden antaminen

(1) Vakuutusyhtiön oikeudesta ottaa luottoa säädetään VYL 15 luvun 1 §:ssä.

(2) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkemmat määräykset Finanssivalvonnalle tapahtuvasta luoton ottamista koskevasta ilmoituksesta perustuu VYL 15 luvun 1 §:n 2 momenttiin.

(3) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkemmat määräykset sellaisesta luottohäiriöriskinvaihtosopimuksesta, joka voidaan rinnastaa julkisen kaupankäynnin kohteena OECD- valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla olevaan luottohäiriöriskinvaihtosopimukseen, perustuu VYL 15 luvun 3 §:n 2 momenttiin.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 4-6)

(4) Vakuutusyhtiön ja VYL 15 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun tytäryhteisön on ilmoitettava Finanssivalvonnalle luottojen ottamisesta seuraavasti:

- VYL 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava viimeistään kahden viikon kuluessa luoton ottamisesta
- VYL 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 3-4 kohdassa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava Finanssivalvonnalle ennen vuositilintarkastusta siten, että ilmoituksessa jaotellaan:
  - vakuutusyhtiön ottamien, voimassaolevien luottojen määrä ja edellisen kalenterivuoden aikana otettujen uusien luottojen määrä
  - kunkin tytäryhteisön ottamien, voimassaolevien luottojen määrä ja edellisen kalenterivuoden aikana otettujen uusien luottojen määrä.

(5) VYL 15 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava ainoastaan, jos Finanssivalvonta yksittäistapauksessa sitä pyytää.

(6) Luottohäiriöriskinvaihtosopimukset katsotaan vakioiduiksi sopimuksiksi eikä niitä tulkita vakuuden antamiseksi, jos sopimukset ovat

- International Swaps and Derivatives Associationin (ISDA) hyväksymän standardin mukaisia mallisopimuksia tai
- muulla tavoin vakioituja, julkisen valvonnan alaisia sopimuksia, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla OECD-valtiossa.

13 Tervehdyttämissuunnitelma ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma

(1) Vakuutusyhtiön on VYL 25 luvun 5 §:n mukaan toimitettava kahden kuukauden kuluessa vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämättä jäämisen havaitsemisesta Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

(2) Vakuutusyhtiön on VYL 25 luvun 6 §:n mukaan toimitettava kuukauden kuluessa vähimmäispääomavaatimuksen täyttämättä jäämisestä Finanssivalvonnan hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma.

(3) VYL 25 luvun 7 §:ssä säädetään niistä tiedoista, jotka taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaan ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmaan on ainakin sisällytettävä.

(4) Finanssivalvonnan oikeus antaa tarkempia määräyksiä VYL 25 luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa suunnitelmissa annettavista tiedoista perustuu VYL 25 luvun 24 §:ään.

MÄÄRÄYS (KOHDAT 5-6)

(5) Tervehdyttämissuunnitelman ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelman tulee sisältää:

- esitys toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi
- selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti
- määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa
- vakavaraisuuden kehittymistä koskeva ennuste
- ennuste tuloslaskelmasta sekä arvio maksuvalmiudesta

(6) Finanssivalvonnalla on oikeus yksittäistapauksessa vaatia suunnitelmiin sisällytettäviksi muitakin tietoja.

14 Siirtymä- ja voimaantulomääräykset

(1) Nämä määräykset ja ohjeet ovat voimassa 1.1.2016 lukien toistaiseksi.

15 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan näiden määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvien toimilupavalvottavien osalta seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:

- Määräykset ja ohjeet 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet
- Määräykset ja ohjeet 3/2014 Toimiluvat, rekisteröinnit ja ilmoitukset: Luku 9 vakuutusyhtiön toimilupa
- Määräys- ja ohjekokoelma vakuutusyhtiöille, työeläkevakuutusyhtiöille, vakuutusyhdistyksille, vakuutusomistusyhteisöille, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeille ja lailla perustetuille eläkelaitoksille 15.4.2014, Dnro 9/101/2011: Luvut 2 Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla, 4.3 Sisäinen valvonta vakuutusyritysryhmittymään kuuluvan vakuutusyrityksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön lisävalvonnan kannalta tarpeellisten tietojen tuottamiseksi, 7 Vastuuvelka, 8 Vakuutusyhtiön ja kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen sijoitustoiminta ja vastuuvelan kate, 9 Toimintapääoma ja takuumäärä, 11 Vakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta, 12 Luotonotto ja vakuuden antaminen, 14.1 Vakuutusyritysryhmittymän keskinäisistä liiketoimista ilmoittaminen sekä 15.7. Johdannaisten käyttö riskienhallinnassa ja johdannaisiin liittyvien riskien hallinta.
- Määräys- ja ohjekokoelman liitteet 1.10.2008, Dnro 2/002/2008
- Määräys liikennevakuutuksen keskimääräisen vakuutusmaksun määräytymisestä 31.12.2001, Dnro 22/002/2001
- Kannanotto: 21.3.2001 Dnro 1/499/2001 Lakisääteinen tapaturmavakuutus.

16 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu niiden voimaantulon jälkeen seuraavasti

- muutettu luvussa 2 säädösten järjestystä ja päivitetty muuttuneiden säädösten osalta. Tämä vuoksi luvun kohdat on numeroitu uudelleen.
- muutettu luvussa 4 tekstin kirjotusasua sekä tehty tekstiin muutama tekninen lisäys tai korjaus
- tehty lukuun 5 yksi tekninen lisäys sekä lisätty uusi ohje
- päivitetty luvussa 6 kohtaan 16 voimassa oleva säädös
- muutettu lukua 9

Muutoksilla on tehty eräitä yksittäisiä selvennyksiä määräysten ja ohjeiden kirjoitusasuun. Lukuun 9 on tehty myös sisällöllisiä muutoksia. Näillä muutoksilla on selkeytetty ilmoisvelvollisuutta. Lisäksi määräyksen lukuun 9 on lisätty uusia selvityksiä, joita ilmoitusvelvollisen edellytetään toimittavan sopivuus- ja luotettavuusilmoituksen yhteydessä.

Annettu 23.9.2019, voimaan 1.11.2019